

DECIZIE

25 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă

Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de reprezentantul lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal, împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017,

adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghii Țîntari și Tamara Țîntari împotriva lui Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi, intervenient accesoriu întovărășirea pomilegumicolă „Pedologul” cu privire la obligarea montării contorului electric în locul precedent și plombarea acestuia, conectarea contorului la rețeaua electrică repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată și a cheltuielilor de asistență juridică,

c o n s t a t ă

La 28 iunie 2016, Gheorghii Țîntari a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolae Gorodețchi și președintelui întovărășirii pomilegumicole „Pedologul” (în continuare ÎP „Pedologul”), Ion Popescu cu privire la obligarea instalării contorului electric în locul precedent cu plombarea acestuia; conectarea contorului la rețeaua electrică; încasarea prejudiciului material în mărime de 249 de lei, compuse din cheltuielile pentru verificarea contorului, fotocopii, taparea textului și consultarea avocatului; compensarea cheltuielilor de judecare a pricinii în valoare de 150 de lei; și încasarea sumei de 5 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin deconectarea de la rețeaua de energie electrică (f.d. 3-6 vol. I).

La 12 octombrie 2016, Tamara Țîntari a depus cerere privind admiterea sa în calitate de coreclamant în pricina inițiată de Gheorghii Țîntari, solicitînd admiterea pretențiilor formulate de ultimul (f.d. 94).

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 17 octombrie 2016 (f.d. 111 recto-verso vol. I) s-a admis cererea Tamarei Țîntari și s-a admis Tamara Țîntari în calitate de coreclamant, alături de Gheorghii Țîntari.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 28 noiembrie 2016 (f.d. 148, 149-150 recto-verso vol. I) s-a atras în proces în calitate de intervenient accesoriu întovărășirea pomilegumicolă „Pedologul” în cadrul cauzei civile nr.2-3902/16 intentate la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghii Țîntari împotriva lui Nicolae Gorodețchi și Ion Popescu cu privire la obligarea montării contorului electric în locul precedent cu plombarea acestuia, conectarea contorului la rețeaua electrică, repararea

prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecare a pricinii.

Prin cererile de concretizare a pretențiilor din 09 februarie 2017 și 06 martie 2017 (f.d. 178, 183 vol. I) depusă de Gheorghii Țîntari împotriva lui Nicolae Gorodețchi și Ion Popescu, solicită obligarea pârâților să monteze contorul electric în locul precedent; conectarea casei la rețeaua electrică; și repararea prejudiciului moral în mărime de 5 249 de lei.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 07 aprilie 2017 (f.d.208, 214-218 recto-verso vol. I) s-a admis parțial acțiunea; s-a obligat în mod solidar Nicolae Gorodețchi și Ion Popescu să asigure, din contul lor, în termen de o lună de la data devenirii definitive a hotărârii, montarea corespunzătoare, plombarea și conectarea la rețelele electrice a contorului de model Mercurii 201, nr. 06531410-11 (certificat metrologic nr. A4986729) la căsuța de vacanță amplasată pe lotul cu nr.24 situat în întovărășirea pomilegumicolă „Pedologul”, ce aparține lui Gheorghii Țîntari și Tamarei Țîntari; s-a încasează în mod solidar de la Nicolae Gorodețchi și Ion Popescu în beneficiul lui Gheorghii Țîntari și Tamarei Țîntari suma de 96,03 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 3 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 150 de lei cu titlu de taxă de stat; în rest, pretențiile s-au respins ca nefondate.

La 02 mai 2017, reprezentantul lui Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi, avocatul Liliana Crîșmari a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 07 aprilie 2017, solicitând examinarea și admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (f.d. 222-223 vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 (f.d. 227-229 vol. I) nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele legii și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 262,5 lei, în termen de 10 zile calendaristice, din momentul recepționării încheierii. Totodată, s-a explicat apelantului că în caz dacă nu va lichida neajunsurile în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

La 05 iulie 2017, reprezentantul lui Ion Popescu, Nicolae Gorodețchi și ÎP „Pedologul”, avocatul Veronica Pascal a depus cerere de apel motivată, solicitând scutirea de la plata taxei de stat sau încasarea acesteia prin hotărâre judecătorească; admiterea apelului și casarea hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 07 aprilie 2017, cu rejudecarea cauzei și emiterea unei hotărâri noi în sensul respingerii acțiunii (f.d. 238-240 vol. I).

La 06 iulie 2017, în cadrul ședinței de judecată, reprezentantul lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal a formulat cerere privind prelungirea termenului procedural de înlăturare a neajunsurilor indicate în încheierea din 15 iunie 2017. În motivarea cererii a invocat faptul că nu a fost recepționată încheierea prin care nu s-a dat curs.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017 (f.d. 244-249 vol. I) s-a respins ca nefondată cererea reprezentantului lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal privind prelungirea termenului procedural de depunere a apelului și achitare a taxei de stat; s-a restituit apelul declarat de Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi; s-a remis lui Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi cererile de apel cu toate documentele; și li s-a explicat că restituirea cereri de apel nu exclude posibilitatea adresării repetate în termenul și în modul stabilit a aceluiași apelant, cu cerere de apel împotriva aceleiași hotărâri, cu

același obiect și temeuri, dacă au lichidat neajunsurile.

La 06 septembrie 2017, reprezentantul lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, solicitând repunerea în termen ca depășit întemeiat și casarea încheierii din 06 iulie 2017, cu remiterea cauzei în aceeași instanță pentru examinarea în fond a cererii de apel.

În motivarea recursului menționează că, apelanților Ion Popescu, Nicolae Gorodețchi și ÎP „Pedologul” nu li s-a comunicat încheierea prin care nu s-a dat curs cererii de apel, prin urmare, instanța de apel a respins neîntemeiat cererea privind prelungirea termenului procedural de înlăturare a neajunsurilor indicate în încheierea din 15 iunie 2017.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de reprezentantul lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal urmează a fi admis, cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza soluționării chestiunii cu privire la primirea cererii de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Conform art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Colegiul constată că, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul recepționării de către recurent și reprezentantul acestuia a încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017 (f.d. 243, 244-249 vol. I) pentru a determina respectarea termenului legal de declarare a recursului, însă încheierea recurată a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de însoțire nr. 13615 din 23 august 2017 (f.d.3 vol. II), iar reprezentantului recurentului, avocatului Veronica Pascal, prin intermediul poștei electronice la 24 august 2017 (f.d. 2 vol. II), iar cererea de recurs a fost depusă la 06 septembrie 2017, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe cererea de recurs (f.d. 4 vol. II), prin urmare calea de atac se consideră exercitată în interiorul termenului legal.

Verificând legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017 prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul constată că aceasta a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural.

Materialele cauzei atestă că la 02 mai 2017, reprezentantul lui Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi, avocatul Liliana Crîșmari a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 07 aprilie 2017, solicitând examinarea și admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri în sensul respingerii acțiunii (f.d. 222-223 vol. I).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 (f.d. 227-229 vol. I) nu s-a dat curs cererii de apel și s-a comunicat apelantului despre necesitatea prezentării cererii de apel întocmite în conformitate cu exigențele legii și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 262,5 lei, în termen de 10 zile calendaristice, din momentul recepționării încheierii. Totodată, s-a explicat apelantului că în caz dacă nu va lichida neajunsurile în termenul acordat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

La caz, instanța de recurs găsește necesar de a învedera că la materialele cauzei lipsește dovada prin care li s-a comunicat apelanților Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017. Însă, conform extrasului din căsuța poștală electronică, cu adresa „cac.jdvct@gmail.com”, încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 prin care nu s-a dat curs apelului, împreună cu citația pentru ședința de judecată din 06 iulie 2017, ora 11.30, a fost expediată la 19 iunie 2017, ora 14.07 destinatarului cu adresa de e-mail: „liliana.costel@gmail.com” (f.d. 236).

La caz, Colegiul constată că adresa de e-mail „liliana.costel@gmail.com” aparține avocatului Liliana Crîșmari, care este reprezentantul apelanților Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi, fapt ce se confirmă prin mandatul avocațial și cererile depuse de ultima, care conțin datele de contact ale avocatului Liliana Crîșmari, inclusiv adresa căsuței poștale electronice respective (f.d. 171, 172, 173, 195, 212, 222 vol. I).

Distinct de aceasta, Colegiul notează că extrasul din căsuța poștală electronică menționat supra confirmă doar faptul și momentul expedierii încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 și nicidecum momentul recepționării acesteia. Or, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017 apelanților li s-a acordat termen de 10 zile calendaristice, din momentul recepționării încheierii, pentru lichidarea neajunsurilor la depunerea cererii de apel.

La caz, Colegiul reiterează că, potrivit dispozițiilor articolului 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Aderent, articolul 105 consemnează în alineatul (1¹) din Codul de procedură civilă că, citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte. Citația sau înștiințarea poate fi transmisă persoanelor fizice prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte doar la solicitarea persoanelor în cauză.

Astfel, instanța de recurs decelează că, termenul acordat de instanța de apel întru înlăturarea neajunsurilor ce au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel este unul imperativ și peremptoriu, deoarece potrivit art. 110 din Codul de procedură civilă, termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În speță, prin prisma prevederilor art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de 10 zile calendaristice acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsurilor care au servit temei pentru a nu da curs cererii de apel, începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice comunicării actului de procedură.

În această ordine de idei, având în vedere că, din materialele cauzei este imposibilă determinarea momentului comunicării apelanților Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi a încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 iunie 2017, Colegiul consideră că instanța de

apel nu a examinat multiaspectual chestiunea cu privire la posibilitatea prelungirii termenului procedural de înlăturare a neajunsurilor indicate în încheierea din 15 iunie 2017 și, cu titlu de consecință, prematur a respins cererea reprezentantului lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal privind prelungirea termenului procedural de depunere a apelului și achitare a taxei de stat și a restituit apelul declarat de Ion Popescu.

La caz, este relevantă și jurisprudența CtEDO, care a constatat în hotărârea *Russu împotriva Moldovei* (cererea nr. 7413/05, §§ 23-28, 13 noiembrie 2008) că, nu poate fi acceptată în calitate de probă suficientă proba ce confirmă faptul expedierii unei scrisori de către instanța judecătorească, ci este necesară dovada livrării acesteia.

În acest sens, Colegiul taxează că un act de procedură se consideră ca fiind exercitat în termen în condițiile în care din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul comunicării persoanei vizate a actului judecătoresc de dispoziție pentru a determina respectarea termenului legal de exercitare a acestuia.

În corolar, Colegiul consideră că instanța de apel, la examinarea cererii recurentului cu privire la scutirea de la plata taxei de stat urma să țină cont de circumstanțele descrise. Or, la capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlande*).

În cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (*Hiro Balani vs. Spania*).

Înalta Curte a menționat în practica sa constantă că, dreptul la un proces echitabil, garantat de art.6 §1 din Convenție, include printre altele dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective (*Artico împotriva Italiei*), acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real ascultate, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Parez împotriva Franței, Van der Hurk împotriva Olandei*).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Or, principiul procesului echitabil reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, punând în pericol dreptul la un proces echitabil (*Kaufland împotriva Belgiei*).

Instanța de recurs notează că, nemotivarea unei hotărâri judecătorești echivalează practic cu soluționarea procesului fără a intra în fondul acțiunii, fapt ce justifică casarea actului de dispoziție recurat, cu trimiterea pricinii spre rejudecare.

În speță, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate.

Dat fiind faptul că instanța de apel nu a respectat întocmai normele de drept procedural la soluționarea primirii cererii de apel și la examinarea chestiunii cu privire la posibilitatea prelungirii termenului procedural de înlăturare a neajunsurilor indicate în încheierea din 15 iunie 2017, fapt ce a generat pronunțarea unei încheieri dictată de concluzii nemotivate, lichidarea cărora nu este posibilă în cadrul procedurii de examinare în recurs, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia admiterii recursului declarat de reprezentantul lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal, casarea integrală a încheierii Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017, cu restituirea cauzei în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza primirii cererii de apel și examinării cererii reprezentantului apelantului Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal, cu privire la prelungirea termenului procedural de înlăturare a neajunsurilor indicate în încheierea din 15 iunie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se admite recursul declarat de reprezentantul lui Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 06 iulie 2017 și se restituie cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Gheorghii Țîntari și Tamarei Țîntari împotriva lui Ion Popescu și Nicolae Gorodețchi, intervenient accesoriu întovărășirea pomilegumicolă „Pedologul” cu privire la obligarea montării contorului electric în locul precedent și plombarea acestuia, conectarea contorului la rețeaua electrică repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată și a cheltuielilor de asistență juridică, în Curtea de Apel Chișinău, în același complet de judecată, la faza primirii cererii de apel și examinării cererii apelantului Ion Popescu, avocatul Veronica Pascal, cu privire la prelungirea termenului procedural de înlăturare a neajunsurilor indicate în încheierea din 15 iunie 2017.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru